
تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۱۹۲

آیه ۵۰-۵۱

آیه و ترجمه

و نادى اصحاب النار اصحاب الجنة ان افيضوا علينا من الماء او مما رزقكم الله قالوا ان الله حرمهما على الكافرين ۵۰
الذين اتخذوا دينهم لهما ولعبا و غرتهم الحياة الدنيا فاليوم ننسئهم كما نسوا لقاء يومهم هذا و ما كانوا بايتنا يجحدون ۵۱
ترجمه :

۵۰ - و دوزخیان، بهشتیان را صدا می‌زنند که (محبت کنید) و مقداری آب یا از آنچه خدا به شما روزی داده به ما ببخشید، آنها (در پاسخ) می‌گویند خداوند اینها را بر کافران تحریم کرده است.
۵۱ - همانها که دین و آئین خود را سرگرمی و بازیچه گرفتند و زندگی دنیا آنها را مغرور ساخت امروز ما آنها را فراموش می‌کنیم چون لقای چنین روزی را فراموش کردند، و آیات ما را انکار نمودند.

تفسیر :

نعمتهای بهشتی بر دوزخیان حرام است

پس از آنکه بهشتیان و دوزخیان هر کدام در محل مناسب خود مستقر شدند گفتگوهائی در میان آنها رد و بدل می‌شود که نتیجه آن مجازات و کیفری است روحانی و معنوی برای دوزخیان.
نخست دوزخیان که در وضع بسیار ناگواری بسر می‌برند فریاد می‌زنند و

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۱۹۳

از بهشتیان تمنای آب و ارزاق بهشتی می‌نمایند تا عطش سوزان خود را تسکین بخشند و از آلام خود بکاهند (و نادى اصحاب النار اصحاب الجنة ان افيضوا علينا من الماء او مما رزقكم الله).
ولى بلافاصله بهشتیان دست رد بر سینه آنها گذارده، و «می‌گویند خداوند اینها را بر کافران تحریم کرده است» (قالوا ان الله حرمهما على الكافرين).

در اینجا به چند نکته باید توجه کرد

- ۱ - قرآن گفتگوی دوزخیان با بهشتیان را با جمله «نادی» که معمولا برای سخن گفتن از دور است آورده و این نشان می‌دهد که در میان این دو گروه فاصله بسیار زیادی است، و البته این موضوع هیچ‌بعید نیست که حتی تا میلیون‌ها فرسنگ فاصله سخن یکدیگر را بشنوند و حتی یکدیگر را در پارهای از اوقات ببینند، و اگر این موضوع در گذشته ممکن بود برای بعضی مشکلی ایجاد کند در عصر و زمان ما که انتقال صداها و تصویرها از فاصله‌های بسیار دور در همین جهان حل شده است جای تعجب نخواهد بود.
- ۲ - نخستین تقاضای دوزخیان در آیه فوق همان آب ذکر شده و این طبیعی است که شخصی که در آتش می‌سوزد قبل از هر چیز آب می‌طلبد تا عطش سوزان خود را تسکین بخشد.
- ۳ - جمله «مما رزقکم الله» (از آنچه خدا بشما روزی داده) که تعبیری است سربسته و توأم با یک نوع ابهام نشان که حتی دوزخیان نمی‌توانند از ماهیت و انواع نعمتهای بهشتی آگاه شوند، این موضوع با بعضی از احادیث که می‌گوید در بهشت نعمتهائی است که هیچ چشمی ندیده و هیچ گوشی نشنیده و به فکر هیچ

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۱۹۴

- انسانی نگذشته است کاملا تطبیق می‌کند.
- ضمناً از اینکه این جمله با او عطف شده نشان می‌دهد که نعمتهای دیگر بهشتی مخصوصاً میوه‌ها می‌تواند جانشین آب گردد، و عطش سوزان انسان را تسکین بخشد.
- ۴ - جمله «ان الله حرمهما علی الکافرین» (خداوند آنها را بر کافران حرام کرده) اشاره به این است که بهشتیان مضایقه‌های از بخشیدن این نعمتها ندارند زیرا نه چیزی از آنها کم می‌شود و نه در درون سینه، کینه‌های نسبت به کسی دارند، حتی نسبت به دشمنانشان، ولی وضع دوزخیان آنچنان است که نمی‌توانند از نعمتهای بهشتی بهره گیرند، این تحریم در حقیقت یک نوع تحریم تکوینی است، همانند محرومیت بسیاری از بیماران از غذاهای لذیذ و رنگارنگ.
- در آیه بعد سبب محرومیت آنها را تشریح می‌کند و با ذکر صفات دوزخیان

روشن می‌سازد که این سرنوشت شوم را خودشان برای خویشتن فراهم ساخته‌اند نخست می‌گوید: آنها کسانی هستند که دین و مذهب خود را به سرگرمی و بازی گرفتند (الذین اتخذوا دینهم لهوا ولعبا). و زندگی دنیا آنها را فریب داد و مغرور ساخت (و غرتهم الحیاةالدنیا). این امور سبب شد که آنها در لجنزار شهوات فرو روند و همه چیز حتی رستاخیز را به دست فراموشی بسپارند و گفتار پیامبران و آیات الهی را انکار کنند، لذا به دنبال آن اضافه امروز هم ما آنها را فراموش خواهیم کرد همانگونه که آنها لقای چنین روزی را فراموش کردند و همانگونه که آیات ما را انکار نمودند (فالیوم ننساکم کما نسوا لقاء یومهم هذا و ماکانوا بایاتنا یجحدون).

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۱۹۵

بدیهی است منظور از نسیان و فراموشی که در اینجا به خدا نسبت داده شده این است که با آنها آنچنان رفتار می‌کند که شخص فراموشکار رفتار می‌نماید درست مثل اینکه انسان به دوست فراموشکارش می‌گوید حالا که تو ما را فراموش کردی ما هم تو را فراموش خواهیم کرد یعنی باتو رفتار فراموشکارانه می‌کنیم.

ضمناً از این آیه استفاده می‌شود که نخستین مرحله گمراهی و انحراف آن است که انسان مسائل سرنوشت‌ساز خود را جدی نگیرد و با آنها به عنوان یک سرگرمی و بازیچه رفتار کند این موضوع سرانجام به کفر مطلق و انکار همه حقایق منتهی می‌شود.